

Chryścijanskaja

Dumka

BIELARUSKI KATALICKI DWUTYDNIOWIK

№ 15 (141).

Wilnia, 5 wieraśnia 1937 h.

 Hod X.

Pačynajučy školny hod...

Školny hod užo pačaŭsia. Užo pa školach iduć zaniatki. Žyćcio i radaść zapanawała siarod dzieciej. Ale, na žal, nie siarod usich. Majem tut na dumcy tych bielaruskich dzieciej, jakija wučacca nie ũ swajej rodnaj bielaruskaj škole. A hetakich u nas wializarnaja bolšaść. Bo-ž tych niekalki dziesiatok polska-bielaruskich pačatkawych školak, ab isnawaŭni jakich čas ad času padaje Školnaja Kuratorija, sapraŭdy jość kaplaj u mory i nia mohuć zdawolić dzieciej bielaruskaha narodu, jakoha ũ Polščy znachodzicca bolš dwuch miljonaŭ.

Na heta nam mohuć skazać, što bielaruskija dziecki razam z inšymi wučacca pa školach polskich. Takim čynam im nia dziejecca nijakaja kryŭda i jany razam z inšymi mohuć wučycca, ciešycca i wiesialicca. Tak. Peŭnie-ž, lepš hetak, jak nijak. Adnak najlepš i najkaryśniej wučycca dzieciam u ich rodnaj, matčynaj mowie. Hetkaj mowaj dla dzieatak bielaruskich jość ich rodnaja, bielaruskaja mowa. A heta woś dziela čaho.

Najwyšejšaj metaj čaławie-

ka na ziamli jość jahony razwoj, jahonaje daskanaleŭnie, jahonaje ũsciaž lepšaje i šwiatlejšaje žyćcio. Za hetym niepachibna pramaŭlaje rozum čaławieka, jaki biazupynna imkniecca da praŭdy, da postupu, da daskanaleŭnia. Spynić hetaha imknieŭnia ludzkoaha rozumu anijak nia možna, jak nia možna zhasić sonca, spynić bieħ ziamli i h. d. Za hetym tak-ža pramaŭlaje i Chrystus, jaki zaachwočwajučy čaławiektwa da postupu i daskanalnaści kazaŭ: „Budźcie tak daskanalny, jak Ajciec moj niabiesny jość daskanalny“. Hetymi sławami Chrystus pakazaŭ nam nia tolki abawiazak postupu i daskanalnaści, ale tak-ža pakazaŭ i toje, što hetaje imknieŭnie jość biazupynnym, wiečnym, biezhraničnym.

Da hetaj mety: da postupu i daskanalnaści wiaździe čaławieka pradusim chryścijanskaja nawuka, ale, wiedama, tady, kali jaje pa šwiatyniach i aprača šwiatyniaŭ nawučajuč u rodnaj mowie. Bo inakš ludzi jaho mała rozumiejuć i mała z jaho karystajuć. U nas, na žal, pa našych šwia-

tyniach, jak bielarusy kataliki, tak i prawasłaŭnyja, za małymi wyniatkami, u swajej rodnaj bielaruskaj mowie nawuki Chrystusawaj nia čujuć.

Da mety postupu i daskanalnaści i ščaćcia wiaździe škola. Ale tak-ža pradusim škola rodnaja, škola, u jakoj dzieciej wučać u ich rodnaj mowie. Ab praŭdziwaści hetaha prakonwajuć nas wučonyja ludzi, a tak-ža prakonwaje zwyčajnaja štodziennaja praktyka. Tymčasam bielaruskich dzieciej, za małymi wyniatkami, nawučajuć u nas pa školach nie pabielarusku, a papolsku.

Astajecca nam tolki siamja. Tut užo nihto nia moža nam pieraškodzić. Woś-ža siamja j pawinna ũziacca za nawučaŭnie swaich dzieatak pabielarusku, jak tych, što chodziaz u niebielaruskija školy, tak i tych, jakija ũ hetyja školy zusim nia chodziaz.

Woś-ža bački pawinny pradusim nawučyć swaich dzieaciej malicca ũ swajej rodnaj mowie. Bielarusam katalikom dla hetaj mety duža dobra prydasca knižyca: „Holas Dušy“. Z hetaj knižycy

Z *biełaruskich hazet.*

Ab polska-biełaruskich adnosinach.

„Šlach Moładzi“ № 9 z nahody žjezdu wiaskowaha sektaru OZN u Wilni miž inšym piša:

—Dziŭna sapraŭdy ũkladajuca polska-biełaruskija adnosiny. Ad samaha pačatku isnawańnia adrodźanaha Polska Haspadarstva adnosiny hetyja nijak nia mohuć uzyjŭci na pravilny Ŗlach. Pa roznych abiacankach, pertraktacyjach i kombinacyjach z 1919-20h., praz arhanizawańnie Ŗtucznych biełaruskich polonofilskich hrupkaŭ, jakija pierawaźna mieli svaje pačatki i kancy ũ vajavodzkih načal-

moźna lohka nawučycca pacieraŭ i malitwaŭ. Z hetaj kniźyicy naleźa malicca i ũ kaściele. Prawasłaŭnyja biełarusy tak-źa majuć adpawiednyja dla hetaha kniźyicy i mohuć ich wypisać z biełaruskaj kniharni.

Dalej, dla chatniaha, siamiejnaha nawučańnia mohuć tak-źa sluźyć adpawiednyja biełaruskija kniźki, a pradusim lemantar „Pieršyja Ziemiutki“. Praŭda, hetaja kniźka nadrukawana, jak u nas kaźuć, ruskimi litarami, hraźdankaj, dyk kataliki moźa na jaje buduć moršcycca. Ale heta ničoha — koźny biełarus katalik moźa lohka nawučycca i hetych litarau dy j pawinien ich umieć.

Koźny biełarus pawinien znać i hraźdanku i łacinku. A da taho moźam katalikoŭ paciešyć tym, Ŗto, naskolki wiedajem, robiacca zachady, kab wydać druhoje pašla kanfiskaty wydańnie „Zasieŭki“, heta lemantar dla chatniaha nawučańnia łacinkaj.

Słowam, aby achwota, dyk moźna biełarusam znajŭci sposab wučyć swaich dzietak u ich rodnaj matčynaj mowie. A achwota heta piwinna być, bo ad hetaha zaleźa lepšaja dola biełaruskaha narodu.

Dyk družna za biełaruskuju ašwietu, doma ũ siamjil!.

nikaŭ biašpiečnaŭci, dalej panuje chaos. Nia moźna, praŭda, skazać, kab nia było sprobaŭ hetaje tak waźnaje sprawy ũladzić. Byli ludzi idejowyja, byli sproby jak adzinak tak i hrupaŭ, imknieńniem katorych było vyjŭci z henaha bludnaha koła, adnak usio niejak hlochlŭ i biaz Ŗyrejšaha recha hinuła siarod endeckich i Cat-Mackiewičaŭskich krykaŭ ab asymilacyi.

Niadaŭna, bo tolki 15.VIII siolŭta, dawoli cikavyja adnosiny da Bielarusau vyjavilisia na žjeździe wiaskowaha sektaru „Obozu Zjednoczenia Narodowego“ (OZN) Vilenskaha vajavodztwa, dzie, praŭda, mimachodam kiraŭnik hetaha sektaru hienerał Galica ũ pramovie da ũčaŭnikaŭ žjezdu ũspomniŭ i ab Bielarusach. Havaryŭ jon hetak:

„Ŗto da biełaruskaha narodu, katory supolna z Vami zasialaje hetuju ziarnlu, Deklaracyja našaha Obozu daje Vam wyraznyja pakazniki. Adnosiny z hetym narodom pawinna charakteryzawać achwota ũladźańnia bratniaha suźyćcia, apiortaha jak na supolnaj historyčnej minuŭšcyńnie, tak i na padstavach zahwarantawanaha Haspadarstvam dla hramadzian prava. Zdabywańnie lepšych žyćciowych varunkau, u hranicach jahonaha zhodnaha haspadarčaha suźyćcia z polskim narodom, laźyć tut u intaresie našaha Haspadarstva, katorage svajej silaj usich tutejšych hramadzian adnolkava abaraniaje“.

Voš-źa, kali chodźić ab Bielarusau, — dalej kaźa „Šlach Moładzi“ — to Bielarusy, vykonvajućy adnosna Polšcy ũsie haspadarstviennyja abaviadzki i nia hledziaćy na pieraźyvanyja niahody, a tak sama i na toje, Ŗto sarhanizawanaja jšče za časoŭ niemieckaje akupacyi i pašla (da 1922 h.) Ŗyrokaja sietka biełaruskaha Ŗkolnictva była žlikvidawanaja — nidzie i nikoli na dobryja i spraviadlivyja imknieńni i paźadańni Palakoŭ voŭkam nie adhuknulisia. Kali-ź chodźić ab adnosiny ũčaŭnikaŭ žjezdu da paźadańniaŭ hien. Galicy ũ biełaruskaj spravie, to choć jany i spatkali ich hromkimi vopleskami, to faktyčna pawaźna pad uvahu ich nia brali. Naadvarot, ũčaŭniki žjezdu vyrazna raźminalisia z paźadańniaŭ hien. Galicy, jašče bolš i hramčej vitajućy pramovu dr. J. Kurkoŭskaha, kiraŭ-

nika viaskowaha sektaru OZN u Pastaŭskim paviecie, jaki miž inšym čvierdziŭ, Ŗto buduć pracavać z vieraj u toje:

...„Ŗto ũlady Haspadarstviennyja (Paŭstwowŭe), a znača Administracyja, Sudy i Vojska buduć ačyšćanyja ad elementau niapolskich“;

„Ŗto zabiašpiečany budzie pierachod ziarnli parcelavanaje, pry vykonvańni zakonu ab ziarnielnaj reformie, da novych ũlaŭnikaŭ vyklučna polskaj nacyjanalnaŭci...“

„Heta jošć — kazaŭ jon dalej — padstavy, katoryja vplyvajuć z prahramy pałkoŭnika Koca i adnačasna najbolš laźać nam na sercy“...

Dyk voš jak kiraŭniki OZN na „Kresach Wschodnich“ majuć ũkladać braterskija adnosiny... — piša dalej „Šlach Moładzi“. — A Ŗkolnyja ũlady, jak piša p. V. Charčkievič u № 233 z dn. 24.VIII.37 „Słowa“, pačali zvalniać z pasad pieradusim vučycialoŭ pravaslaŭnych, žycharoŭ hetaha kraju, katorych navat jon, zalicajućy da Bielarusau, baronić. Pašla hetaha ũsio jasna... Jasna, tak-źa, i havaryć ab hetym Ŗmat nia treba, Ŗto pry dobrej achvocie... koźnamu žycharu našaje vioski — za vyniatkam abšarnikaŭ, asadnikaŭ i chiba ũradaŭcaŭ, jakija badaj tolki i byli prysutnymi na žjeździe OZN u Vilni, — moźna dakazać, Ŗto jon nacyjanalnaŭci nia polskaj... Nia treba chiba havaryć, da čaho takija namiery mohuć daviasci i Ŗto musiać vyklikać...

Cikavaja była tak-źa na žjeździe spašciaroha kiraŭnika viaskowaha sektaru OZN na Vilenskaje vajavodztva inź. S. Peźanoŭskaha ab vioscy ũ Vileŭšcyńnie. Jon kazaŭ:

„Zastrašajućy ũzrost prastupstva na vioscy, vyjaŭleny ũ niepašanovańni majemaŭci i žyćcia ludzkoha, lohkaŭańnie praŭnaha paradku i niezrozumielaja nienavišć da prajavaŭ kultury — heta ašcierahajućyja znaki, Ŗto znachodzimsia na bludnaj darozie, z katorage zaraz-źa musim znajŭci vyčad“...

„Šlach Moładzi“ pisaŭ nieŖta i dalej, ale toje administracyjnaj ũladaj skanfiskawana. A heta tak-źa hawora ab polska-biełaruskich adnosinach.

z.

— Bożaje Słowa —

na XVIII Niadzielu pa Siomusie.

I.

Braty, zaŭsiody dziakuju Bołu majmu za was dzieła łaski Bożaj, katoraja wam dana ŭ Chryście Jezusie, što ūsim wy abahacilisia ū im: ūsiakaj nawukaj i ūsiakaj wiedaj, bo zaŭwiedčańnie Chrystowaje ūčwiardziłasia siarod was, tak što wy nia majecie niastačy ū nijakaj łascy i čakajecie abjawy Pana našaha Jezusa Chrysta, jak i ūčwiardzić was aź da kanca, kab byli wy biaz winy ū dzień prychođu Pana našaha Jezusa Chrysta. (1 Kar. 1,4—8).

II.

U heny čas Jezus, ustupiŭszy ū łodku, pieraječchaŭ nazad i pryjšoŭ u swajo miesta. I woś prynieśli da jaho sparaliżawanaha, pałożanaha na paścieli. Jezus, widziačy ich wieru, skazaŭ sparaliżawanamu: pawier, synie, adpuskajucca tabie hrachi twaje. Pry hetym niekatoryja z kniźnikaŭ kazali sami ū sabie: jon bluźnić. A Jezus, bačučy ich dumki, skazaŭ: čamu wy dumajecie błaŭhoje ū sercach waszych? Bo što lahčej skazać: adpuskajucca tabie hrachi twaje, ci skazać: ustań i chadzi? Ale kab wy wiedali, što Syn čalawiečy maje ūładu na ziamli adpuskać hrachi,— tady kaža sparaliżawanamu — ustań, waźmi swaju paściel i idzi damoŭ. I ustaŭ, i ūziaŭ paściel, i pajšoŭ damoŭ. A narod, bačyŭszy heta, bajaŭsia i sławiŭ Boŭha, daŭšaha takuju siłu ludziam.

(Mat. 9,1—8).

III.

Sučasnyja pryčyny niawieru

Prynieśli da Chrystusa sparaliżawanaha. Prynieśli i prasili, kab azdarawiŭ jaho. Wiera prywiała ich da Zbaŭcy. Tak, Zbaŭca bačyŭ heta. „Jezus, bačacy ich wieru, skazaŭ sparaliżawanamu: pawier, synie, adpuskajucca tabie hrachi twaje“. Wučonyja—kniźniki hetyja słowy nazwali bluźnierstwam, złosnaj źniawahaj Boha. Chrystus na heta adnak skazaŭ, što „Syn čalawiečy maje ūładu na ziamli adpuskać hrachi“ i azdarawiŭ sparaliżawanaha: „Ustań, waźmi swaju paściel i idzi damoŭ.“ Chwory ūstaŭ i pajšoŭ.

Adpuściŭ Jezus chworamu hrachi i hetym azdarawiŭ jaho z fizyčnaj niemačy. Što heta znača? Toje, što chwaroŭba henaha čalawieka była, widać, wynikam hrech, jak heta duža časta bywaje.

Ale nia ū hetym sprawa. Choćam siańnia žwiarnuč bolšuju ūwahu na značeńnie i siłu wiery. Heta wiera dawiała henych ludziej da Zbaŭcy i dačakała cudu. Tymčasam jak-ža mnoha ludziej na świcie, što wiery nie daceńwajuc i nawat wykidajuć jaje z swajej duży! Hetak było za časaŭ Chrystusa: kniźniki z niedawierstwam hladzieli na jaho. Hetak-ža dziejecca j siańnia: i siańniešnja mnohija „kniźniki“ nia majuć wiery i nie przyznajuć religii.

Pryčyn na heta jość mnoha. My tut zatrymajemsia krychu tolki nad niekatorymi, nad bolš modnymi, sučasnymi.

— Jašče ū minuly m stahodździ pryradničyja nawuki pierawažna byli biazbožnickija. Wučonyja pryrodniki badaj u bolšaści trymalisia filozofii matarjalizmu. Takaja była moda. Ciapier hena moda pierastaje być modnaj. Ciapier zaŭwažwajecca wialiki zwarot u pryradničych nawukach u bok idealizmu, spirytualizmu, u bok religii i Boha. Sučasnyja pryradničyja nawuki ū niekatorych swach asnowach ūžo časta žjaŭlajucca padtrymańniem religii i wiery ū ludziej. Ale hetyja asnowy dahetul wučonymi pryrodnikami jašče nie raspracawany tak hlyboka i ūsiestaronna, jak asnowy fizykalnyja, astranamičnyja, chimičnyja, biolohičnyja. Znača, ateizm, biazbožnaść, moža zručniej karystacca z pryradničych nawuk, jak religija. Ale, wiedama, hena jaho karystańnie jość adnastaronnym, jano jość tolki psychologičnym i tolki subjektyŭna lohičnym.

— U paraŭnańni choć-by z minuly m stahodździem, siańnia pryradničyja nawuki zrabili ahramadny postup. Nawuki hetyja swaim razhonam i swaimi zdabyčami zachapili wučonaha čalawieka i jaho, možna skazać, susim zawarazyli. A hetki nastroj wučonych lohka ūdzialajecca i zwyčajnym ludziam. Hetak paŭstała moda addalenaści ad religii. Religija takim čynam stałasia pierawažna tolki tradycyjnaj formaj žyćcia, a na-

wuka jak-by niejkaj dziŭnaj karaleŭnaj, da jakoj byccam wyklučna naleža budučynia.

— Z wialikim postupam pryradničych nawuk pryjšła j wialikaja specyjalizacyja ū ich. A heta wyšla tak-ža nie na karyść religii, bo heta zmusiła mnohich zabycca ab joj. Siannia celyja masy intelihencyi specyjalizujucca, robiacca adumysłoŭcami ū swaim fachu, da chodziačy ū hetym da astatnich hranic nawuki, ale ab religii zabywajucca. Ab religii siańniešnja intelihencyja maje duža skupuju wiedu, a časta j susim bałamutnaje i falšywjaje paniaćcie. Ad hetkaha-ž stanu duży čalawieka tolki adzin šah da poŭnaha biazbožnictwa, da ateizmu. Hetak adnaboka pierarosšaja kultura robić wialikuju kryŭdu čalawieku, bo niščačy religiju, nišča haloŭnyja asnowy jaho žyćcia. Kali jablynia zanadta ūrodzić, — łomiacca jaho haliny.

— Kaścioł maje za saboj nia-poŭnyja dźwie tysiačy swajho isnawańnia. Hetkim wiekam nia moža pachwalicca nijakaja na świcie arhanizacyja, ani ūstanowa. Ale kaścielnaja suspolnaść— heta ludzi. A ludzi, jak ludzi: jany aprača dabra robić tak-ža j zło; dy zło lahčej im udajecca, jak dabro. Upadki, prastupki i hrachi paasobnych siabroŭ Kaścioła lohka prypiswajucca ūsiamu Kaściołu. A wiek Kaścioła doŭhi, dyk mnohich i duža mnohich siabroŭ ich žyćciowaja metryka jość za-pekkanaj. Tymčasam ateizm, jak stałaja forma hramadzkaha žyćcia, da apošniaha času nia mieŭ swajej historyi i dzieła hetaha jamu było lohka religiju winawacić šmat u čym, a samomu abiacać zawiaści „raj na ziamli.“

— Pakul ateizm nia jość całkom rašučy i wajujučy i nie pakazwajecca ū wa ūsiej swajej nahacie, datul jon zwyčajna maje pryciahwajuču siłu ū intelihencyi. A heta zatym, što jon, jak skazana wyšej, u religijnych ludziej moh šmat što bačyc błaŭhoje, a ab sabie hawaryć tolki dobraje. Kali-ž ateizm z teoryi pierajšoŭ u žyćcio i kali pakazaŭ siabie u wa ūsiej swajej nahacie, tady jon swaju pryciahwajuču siłu tracić. Wialiki, choć balučy i trahičny, prykład hetaha majemo ū SSSR, u Meksyca, u Hišpanii.

— Dy treba adznačyc, što ateizm — heta swajho rodu wiera, jakaja poŋnaściu wykonwajecca zaraz-ža i tut-ža. A heta zwyčajna padabajecca čaławieku. Kožny hrech tym silny, što jon daje karyść ci pryjemnaść zaraz-ža j tut-ža. Aprača hetaha ateizm — heta duža wyhodnaja wiera: jana daje amal samyja pryjemnaści i nie nakładaje badaj nijakich abawiazkaŋ. Šyrokija-ž masy ludziej żywuć pierawažna čućciom i za čućciom achwotna jduć.

Jašče adno: siańnia jość duža wostraj tak zwanaja sprawa socyjalnaja: sprawa sprawiadliwych adnosinaŋ miž bahatymi i biednymi, miž majučymi dačasnaje dabro i miž nia majučymi ničoha. Tymčasam mnohija j duža mnohija chryścijanie, ludzi byccam relihijnyja, stanowiacca nie pa staranie pakryŋdžanych, a pa staranie bahatych i mahutnych i pry tym nawat ćwierdziać, što hetkaje, a nia inšaje stanowišča dychtuje im ich chryścijanskaja wiera.

*

Woś hetkija bolš-mienš pryčyny siańniešniaha niedawierstwa i poŋnaha biazbožnictwa. Pryčyny hetyja niasumiernyja da natury, asnoŋ i siły relihii, a tak-ža jany niawiečnyja i minajučyja. Kamunisty dumajuć zniščyc relihiju. Tymčasam jana ŋ wahni prašledu adšwiežwajecca i adradžajecca.

Slowy Zbaŋcy da sparaližawanaha: „*Ustań, waźmi swaju paściel i idzi damoŋ*“ — dastajucca tak-ža j da siańniešniaha chwora ha dušoj, pazbaŋlenaha wiery, čaławieka i azdaraŋlajuć jaho. I pa słušny swajmu Zbaŋcy čaławiek hety ŋstaje da zdaroŋaj praŋdy...

Ks. Ad. St.

Zabityja i ranienyja sialanie.

Premjer Polskaha ŋradu Sławoj-Składkoŋski padaŋ da publičnaha wiedama komunikat ab sialanskich zabureńniach u Haličynie i ab wynikach jaho. Z komunikatu dawiedwajemsia, što polskaje „Stronnictwo Ludowe“ na 15.VIII sklikała sialanskija sabrańni, na jakich abjaŋlała 10-cidniowy ahułnasialanski strajk z metaj padtrymać palityčnyja swaje damahńni. Sutnaść henaha strajku była ŋ tym, što sialanie siłaj nie dapuskali dawozu produktaŋ u harady. Dajšło nawat da taho — haworycca ŋ komunikacie Premjera, — što „uzbrojenyja bandy“ pačali atakawać addziely palicyi. U wyniku hetych atakaŋ — 41 sielanin zabity i 34 ranienyh.

Biełaruskaja chronika.

Kanfiskata. № 8 „Šlachu Moładzi“ zahadam Starasty m. Wilni za časć artykulu „Z błudnaha koła polska-biełaruskich adnosinaŋ“ skanfiskawany. Pašla hetaha wyjšaŋ № 9.

Hość z Finlandyi. U kancy minułaaha miesiaca adwiedaŋ našu redakcyju małady wučony, finski šwed, dr. Colliander. Piša jon pracu ab wyzwolnych ruchach nadbałtyckich narodaŋ, a ŋ ich liku i ab Biełaruskim Narodzie. Prybyŋ jon u Wilniu, šukajučy patrebnych sabie mataryjalaŋ.

Niameckija studenty i Biełarusy. U druhoj pałowie žniŋnia haścili ŋ Wilni niameckija studenty, jakija prybyli siudy z Berlina. Miž inšym adwiedali jany i našu redakcyju. Wykazwali wialikaje zacikaŋleńnie Biełarusami.

Nowaja sprobaw stwareńnia arhanizacyi biełaruskaj moładzi. Siarod biełaruskaj moładzi ŋ Wilni paŋstala dumka jznoŋ staracca stwaryć i zalehalizawać arhanizacyju biełaruskaje moładzi. Dziela hetaha ŋžo apracoŋwajecca statut, jaki budzie padany na začwierdžanńie administracyjnym ŋladam. — Usie dasiulešnyja natuhi biełaruskaje moładzi stwareńnia swaje arhanizacyi raźbiwalisia na admowach administracyjnich ŋladaŋ lehalizawać ich.

Likwidacyja Sajuzu Biełaruskich Wučycialoŋ. 20.VIII sioleta Wilenski Wajawoda wydaŋ zahad likwidacyi Sajuzu Biełaruskich Wučycialoŋ u Wilni. Jak bačym, jašče adna likwidacyja prybyła...

Memoryjał B.N.K. u sprawie biełaruskaha liceju. 14.VIII, jak my ŋžo pisali, adbyŋsia ahułny schod Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu ŋ Wilni, hałoŋnym punktam naradaŋ jakoha była sprawa adčynieńnia ŋ Wilni biełaruskaha liceju. 16 h. m. B.N.K. wystaŋ u hetaj sprawie da Polskaha ŋradu memoryjał. Dahetul adnak sprawa liceju niawyjašniena.

Žmiena pamieščańnia Bieł. Himnazii. Biełaruskaja Filija pry Himnazii im J. Sławackaha ŋ Wilni sioleta letam žmianila pamieščańnie i ciapier miešćicca pry Daminikanskaj wul. 3.

Sprawa Biełaruskaha Internatu. 16.VIII ad Bačkaŋskaha K-tu pry Bieł. Himnazii chadziła ŋ Wajawodztwa delehacyja ŋ sprawie internatu dla biełaruskich himnazistych. U Wajawodztwie abiicali, što biełaruskim himnazistym hwarantujecca ŋ internacie 110 miascoŋ.

M. Zabejda, wiedamy biełarus, špiawak, u druhoj pałowie žniŋnia, jedučy ŋ Ryhu na koncert, adwiedaŋ Wilenskich Biełarusau.

Nabaženstwa dla katalikoŋ Biełarusau u Wilni ŋ kaśc. św. Mikalaja, pašla letniaha pierarywu, adbywajecca štoniadzieli, pačynajučy ad 5 hetaha miesiaca, a h. 10 ranicy.

Naplyŋ wučniaŋ. U Bieł. Himnaziju ŋ Wilni, u pieršuju klasu, prybyło duža mnoha kandydataŋ, jakija ŋ wadnej klasie nia mohuć žmiašćicca.

Sprawa „Biełaruskaj Krynicy“ pieradana ŋ Kasacyju. Jość nadzieja wyhrać. Kali ŋ Kasacyi heta sprawa budzie razhladacca, niawiedama.

„Narodnaja Krynica“. Pašla spynieńnia „Bieł. Krynicy“, pradstaŋniki biełaruskaha hramadzianstwa padali prošu ŋ Wajawodztwa, kab wydawać „Narodnuju Krynicu“. Ad taho času ŋžo minuła niekalki miesiacaŋ, a dahetul adkazu niama.

Biełaruskaja pieśnia bahacieje. Kampazytar K. Hałkoŋski apracawaŋ bolš dziesiacioch narodnych biełaruskich pieśniaŋ dla adnaho hołasu z akampanjamentam fortepjanu. Melodyi i teksty piešieŋ, uziatyja z rukapisaŋ hram. R. Šyrmy, zapisanyja ŋ roznych pawietach našaha kraju.

Prywitańnie Biskupa pabiełarusku. U pačatku žniŋnia Pinski katalicki Biskup adwiedaŋ unijackuju parafiju ŋ Delatyčach. Miascowy unijacki probaršč a. W. Anoška spatkaŋ jaho pryhožaj biełaruskaj pramowaj, a carkoŋny chor — tak-ža pabiełarusku — piešniaj: „My chočam Boha“.

Biełaruskaja šwiedamaść. Z pryjemnaścij dawiedwajemsia, što siarod nowawyšwiačanych ksianczoŋ Wilenskaj Archidyecezii jość niekalki šwiedamych Biełarusau. Žadajem im pamysnaj pracy dla dabra Kaścioła i biełaruskaha Narodu.

Pawarot. Ks. A. Cikota, Jenerał a.a. Maryjanaŋ, 20.VIII z Ameryki wiarnušsia ŋ Eŋropu.

U unijataŋ. Ha ŋnijackuju plačoŋku ŋ Wilni naznačany jezuit a. Adolf Šnip, Biełarus. Ci adnak jon budzie što rabić biełaruskaje, žadać trudna, prynamsi dahetul cicha.

Biełaruskaja paezija. Niadaŋna wyjšli drukam: paema „Нарач“ i zbornik wieršaŋ „Журавінавы Цьвет“ — M. Tanka.

W A S I Ł K I

Addziel dla dzieci.

Čyhunka.

U dwa rady miż paloŭ
Strojna rejki lahli,
Režuć nietry lasoŭ,
Točać hrudzi ziamli.

Dzie straloju laciać,
A dzie dužkaj biahuć,
Cieraz pole i hładź
Śmieła rečki siakuć...

Ech, i bystry-ż twój hon,
Tolki pychaje dym,
Za wahonam wahon
Mčycca źmiejem lichim!

Mčycca ūnočy i ūdzień,
Tolki pole dryžyc,
Tak ni koń, ni aleń,
Ni aroł nie lacić.

Witaŭt.

Samastojnaść Wialikaha Bielaruska-Litoŭskaha Kniaźstwa, choć nia ū celaści, zdaleŭ uratawać jašče Witaŭt. Jon raspačaŭ wajnu z Jahajlam, jaki widziačy, što Witaŭta nie pieramoža, pahadziŭsia z im i addaŭ jamu Bielaruska-Litoŭskaje Kniaźstwa, a sam wyjechaŭ u Polšč. Zaležnaść adnak hetaha Kniaźstwa ad Polščy ūsiožtaki astalasia.

Witaŭt byŭ dobrym kniazziem-haspadarom. Za jaho času Bielaruska-Litoŭskaje Kniaźstwa rasciahwałasja ad mora Čornaha až da Bałtyckaha. Ušchodniaja hrani-ca była ūsiaho sto wiorst ad Maskwy. Takim čynam u hetym Kniaźstwie żyli try narody: Bielarusy, Litoŭcy i Ukraincy. Kožny z hetych narodaŭ karystaŭsia swajeju mowaju i swaimi prawami. Usie byli sabie roŭnyja. U 1410 hodzie Witaŭt razam z polskim wojskam raźbiŭ kala Hrunwaldu Kryžakoŭ, najhoršaha woraha Kniaźstwa. Pieramahčy rašuča dapamahli bielaruskija smalenskija pałki. Pierad śmierciu Witaŭt chacieŭ jašče ūkaranawacca na karala i hetym stacca zusim niezaležnym ad Polščy, ale pieraškodzili jamu ū hetym Pałaki i jon sam chutka pamior.

W. J.

Symonkaŭ abied.

Symonku prywiezli ū wiosku da babki i dzieda ū hości. Nikoli Symonka nia byŭ u wioscy. Usio jamu tut padabalasia.

Dzieda celymi dniami doma nia bylo: ranienka wyjażdžaŭ jon na rabotu, a pad wiečar damoŭ waročaŭsia.

Woś raz zachwareła babka. Usiu noč wochkała na piečy, a ranicaj i kaža:

— Oj, kiepska mnie! Budzicie biez abiedu siańnia...

— Nie biada, — machnuŭ ru koju dzied, — budziem adzin dzień biez abiedu. A Symonka małako budzie pić.

Paječaŭ dzied, a Symonka napiŭsia małaka i pabieh na łuh. A na łuhu sažałka niewialickaja byla.

Padbieh Symonka da sažałki dy tak i zaachkaŭ: mnoha-mnoha čornych rybak ubačyŭ jon tam „Woś kab naławić dy abied zwaryć“, padumaŭ jon.

Pabieh jon u chatu, staroje rešaata ūziaŭ i wiadro. Prybieh nazad, portki padkasaŭ dy chutčej u wadu.

Dziesiatka z paŭtara rybak naławiŭ jon.

„Chopić. — dumaje, — na abied. Zwaru i babcy ničoha nie skažu“

Raskłaŭ Symonka ahoń na kominku, pastawiŭ trynožku, a na trynožku pastawiŭ harščok z wadoju. Prytym soli tudy ūsypaŭ, cybulu ačyściŭ dy piatok bulbin, usio, jak babka rabiła.

Kali zakipieła wada, Symonka rybak tudy ūkinuŭ. Pasprabawaŭ

potym, — ničoha, jeści možna.

Dzied u hety dzień raniej wiarnuŭsia damoŭ.

— Nu, jak babka? — pytajecha

— A krychu lepš stała, — kaža Symonka. — A ja tabie, dzied, abied zwaryŭ, — skazaŭ jon i pačyrwanieŭ ad radaści.

— Nu-nu? Sam? — ūsmichnuŭsia dzied.

A Symonka chutčej u chatu pabieh. Chleb dastaŭ, lyžku.

— Nu, pakaży-ż mnie abied swoj, — wiesiała kaža dzied.

Symonka prynios harščok z rybnaj strawaj. Pasprabawaŭ dzied, pamorščyŭsia, ale ūsio-ż prahlynuŭ.

— Abied, dzied, z ryby — sam naławiŭ.

— Z ryby? — ździwiŭsia dzied i wyciahnuŭ adnu lyžkaj.

— Nu i ryba! Aj dy abied! — Dzied tak rahataŭ, što stoł trošsia.

Symonka pačyrwanieŭ i nie razumieŭ u čym sprawa.

— Dzie-ż ty ryb hetych naławiŭ?

— U sažalcy... na łuhu... — pakrydžana skazaŭ Symonka.

A dzied usio śmiajecha.

— O-o-och, nawat baki zabaleli ad śmiechul... Heta-ż nia ryba, a apalóniki, krucihałoŭki, z ich žabki-b wyjšli!.. Hladzil..

I dzied pakazaŭ Symonku „rybku“ z wialikim chwastom i nožkami kala chwasta.

Doŭha jašče rahataŭ dzied. Babka-ż wochkała, što sapsawaŭ joj Symonka harščok swaimi žabami.

Postup ziemielnaj haspadarki ũ Litwie.

Ŭ kancy wialikaj wajny, kali paŭstawali nowyja dziarżawy, palityki paważna razwážali, katoraja z hetych dziarżaŭ zmoża ũtrymacca, a katoraja, jak čysta sezonnaja, chutka zahinie. Mnohija „prarakawali“, što takoj sezonnaj dziarżawaj zjaŭlajecca Litwa, bo jana nia majučy ani wuhła, ani žaleza, ani nafty, ani inšych značnych pryrodných bahaćciaŭ, — samastojnaj dziarżawaj utrymacca nia zmoża. Praŭda, — kazali henyja „praroki“, — Litwa maje ziemielnuju haspadarku, ale heta tak adstaŭlaja i apuščanaja, što jana ũ biadzje nia mnoha pamoža: pradać z jaje mała što možna, a kupić treba duža mnoha.

Čas adnak pakazaŭ, što henyja „prarokty“ byli zwyčajnym pažadaniem worahaŭ Litwy. Litwa, pačaŭšy budawańnie swajej dziarżawy z pustymi rukami i pustymi kjašeniami, adno tolki stojkaj, wyltrywaŭlaj i sumlennaj pracaj tak pawiała dziarżaŭnuju haspadarku, što znajšlosia i žaleza, i wuhla, i nafta i ũsio inšaje patrebnaje, jak školy, wojska, roznyja ũstanowy i h. d.

A heta ũsio paŭstaŭla z ziemielnaj haspadarki, jakaja jość kazaŭ-by nikoli niawyčerpanaj krynicaj, kali chadzić kala jaje ũmieŭla i naležna jaje ũparadkawać. Pry naležnaj kultury, ziemielnaja haspadarka stanowicca ũsiciaž lepšaj i dachadniejšaj. Hetaha daznaŭla Litwa sama na sabie. Asabliwa heta wyrazna kidajecca ũ wočy, kali paraŭnać haspadarku litoŭskaha narodu prad wajnoj, jašče za časaŭ rusiejskich i ciapier, za časaŭ niezaležnaj Litwy. Hetaje paraŭnańnie, apiortaje na statystyčnych dadzienych, wykazwaje, što ũradžaj zboža na litoŭskich ziemiach ad 1910 da 1936 h. pabolsaŭ blizu ũdwaja. Heta znača, što adzin hektar ziamli daje ciapier uradžaju badaj dwa razy bolš, jak prad wajnoj. Z hetaha wynika, što ciapier litoŭski sielanin dwa razy bolš, jak prad wajnoj, moža pradawać swaich praduktaŭ, a znača — lepš haspadaryć i žyć bahaciej i kulturalniej.

Ciapier litoŭski sielanin aprača taho, što zasiawaje lepšyja i dachadniejšyja hatunki zboža, jon jašče j pawialičaje plošču aromaj ziamli. Heta tak-ža widać iz statystyki, jakaja pakazwaje, što napr. u 1930 h. pad roznyh zbožam i raślinaj bylo 2.038.800 ha, a ũžo ũ 1935 — 2,229,800 ha. Znača,

Čaho nia moža apisać sekwestatar.

Ŭ „Dzienniku Ŭstaw“ u № 43 abjaŭlena rasparadžeńnie Rady Ministraŭ, jakoje žmianiaje rasparadžeńnie z 25.VI.1932 h. ab ekzekucyjnym pastupańni skarbowych ũladaŭ. Woš-ža ciapier ad ekzekucyi zwolnieny: 1, damašnja rečy (spržety), paščiel, chuščie i štodziennaja adzieža. 2, Rečy patrebnuja z pryčyny ũlomnašci. 3, Zapasy dzieła jeży i apaŭ na adzin miesiac. 4, Dojnaja karowa, abo dźwie kazy ci try awiečki, kali jany patrebnuja dzieła wyžyŭleńnia. 5, Rečy patrebnuja dla asabistaha zarablańnia na chleb. 6, Rečy patrebnuja dla wykonwańnia słužbowych abawiazkaŭ. 7, Ŭ taho, chto maje staŭuju pensiju — hrošy ũ sumie, što adpawiadaje častcy pensii za čas da najbližejšaha terminu wypłaty. 8, Ŭ taho, chto nia maje staŭaj pensii, — hrošy patrebnuja na pražyćcio ũ praciahu tydnia. 9, Rečy atrymańnja jak padmoha z pryčyny nadzwyčajnych wypadkaŭ — chworo-by, šmierci i inš, kali jany jašče z hetaj pryčyny patrebnuj. 10, Patrebnuja ordery, šlubnija piaršcionki, listy, rachunki abo inšyja asabistyja papiery. 11, Rečy štodziennaha ũžytku, jakija možna pradać tolki za biascen, a jakija dla ũlašnika majuć ũžytkowuju wartaść. 12, Rečy, što słužać dla pachowinaŭ pamioršaha siabry siamji. 13, Rečy, pryšwiačany Božaj słužbie. 14, Skacina, jakaja słuža dla rasplodu i što aficyjalna šćwierdžana adpawiednymi ũladami.

Pry hetym treba wiedać, što skarbowyja ũlady nia mohuć zabirać za padatki nia tolki tych račej, jakija patrebnuja adnamu winawatamu, ale tak-ža i jaho siamji.

tolki za 5 hadoŭ aromaj ziamli pawialičyŭlasia na 191.000 ha.

Adkul hetaja ziamla ũzialasia? Pradusim z rasparcelawanych dwa-roŭ, što mieli wialikija abšary dzirwanou, jakija sialanie wyrabili i zrabili ich uradžajnaj ziamloj. Aprača hetaha, dziarżawa swaim koštam paasušaŭla celyja dziesiatki tysiać hektaraŭ roznych balotaŭ i rojstraŭ i sialanie siańnia na ich wiaduć kulturnuja haspadarki. Ŭreščie, pastupowa haspadaračy, sialanie susim nia trymajuc ziamli pad paparam. Tak napr. u 1930 h. pad paparam astawaŭlasia 468,000 ha, a ũžo ũ 1935 — usiaho tolki 286,000 ha.

Hetki postup robić ziemielnaja haspadarka ũ Litwie. M. K.

Ab biezraboćci.

Biezraboćcie — heta adno z hramadzkih niaščašciaŭ našaha času. Da wajny hetaha, možna skazać, što nia bylo; a ciapier biezraboćcie jość nia tolki ũ nas, ale j pa ũsim šwiecie.

Ŭrady dziarżawaŭ, palityki, eknamisty ũsich krajoŭ, dabradziejnyja ũstanowy starajucca hetaj biadzje zaradzić. Ale z adnej starany i sami biezrobotnyja, z druhoj starany znoŭ chlebadaŭcy mahli-b taksama niešta ũ hetaj sprawie zrabieć.

Ŭ nas ludzi zajmajucca pierawažna haspadarkaj, pracujuc na ziamli. Hetaja praca, choć nia wielmi karysnaja, ale jaje na wioscy ludziam, skazaŭ-by, zaŭsiody chajaje. Mnohija z biezrobotnych majuć na wioscy swajakoŭ, a chto nia maje swajakoŭ haspadaroŭ ci da swajakoŭ nia choča jsci na rabotu — moža jaje znajsci ũ čužych.

Chacia heta praca na ziamli mała dachodnaja, asabliwa ciapier, ale lepiej zarabić mała, čym ničoha.

Kali ty za swaju praca dastanieš mienš, čym jana warta, to ty zrobiš dobry ũčynak, ty zlożyš na karyšć twaich bližnich i z hetym razem na karyšć ahulna-hramadzkuju achwiaru.

Časta bywaje ũ haspadarcy, što dabro marnujeccja, bo jano naležna nia moža być wykarystana z niedachwatu rabočych ruk. Jakajašci biednaja ũdawa z małymi dziećmi, ci jaki chwarawieki, abo slabisilny haspadar nia moža ũsiaho zrabieć na čas, a naniać niama za što. Woš-ža tut nadarajeccja wialikaja spasobnašć zrabieć mnoha čaho ũ ramach miłašci bližniha.

I tak adnym treba pajsci raboty paprasić, druhim znoŭ treba da pracy pryńiać.

I nia tolki ũ haspadarcy, ale i ũ fabrycy, ũ kramie, u biury... usiudy, dzie tolki jość rabota, tam patrebnja i pomač.

Kali ũ ciabie jość rabota — ty možaš pryńiać sabie da pomašy druhoha, kali nie z potreby, to z miłašci bližniaha. Kali chočaš žyć ty — niachaj pry tabie žywie i druhi.

Treba pomnić, što naša tut nia wiečnašć — pamrem i našaje bahactwa budzie nam nepatrebnyh; a kali my kamu što dobraje zrodim — heta nam na tym šwiecie moža być wielmi pamocnyh.

Dla žyćcia našaha ũ wiečnašci nam treba jak najbolš dobryh ũčynkaŭ. Dać rabotu, dać chleb,

Z PALITYKI

× Bielarusy nia choćuć kamuny. Sawieckija hazety pišuć, što kałhašniki ũ Sawieckaj Bielarusi samawolna likwidujuć kałchazy i tworać haspadarki ũłašnicka-indywidualnyja. Hetkija-ž zdareńni spatykajucca i ũ centralnaj Rasiei. Za heta kiraŭnikoŭ kałchazaŭ aryštoŭwajuć, a kałchažnikaŭ zahaniajuć uznoŭ u kamunu.

× Sławakija damahajucca aŭtanomii. Sławakija, jakaja naleža da Čechii, nie zdawolena z swajho pałažeńnia i damahajucca aŭtanomii. Asabliwa silna hetyja damahańni zaznačajucca apošnim časam.

× Japonska-kitajskaja wajna ũsciaž pawialičwajucca i bolš razharajucca. Japoncam jdzie jana nia tak lohka, jak jany spadzialalisia. Kitajcy wykazwajuć wialikuju stojkaść i hatowy wajawać za swoj narod choć-by niekalki hadoŭ, aby tolki nie paddacca napašnikom—japoncam.

× Kitaj i SSSR. Niadaŭna Kitaj i SSSR padpisali ũmowu ab uzajemnym nienapadańni. ũmowa heta padpisana na 5 hadoŭ i składjajucca z 4 punktaŭ. Adzin z hetych punktaŭ kaža, što kali chotniebudž napadzie na Kitaj ci na SSSR, dyk abiedzwi hetyja dziaržawy pawinny baranicca ad napašnika supolna. Na padstawie hetaj umowy SSSR pamahaje Kitaju wajawać z Japonijaj.

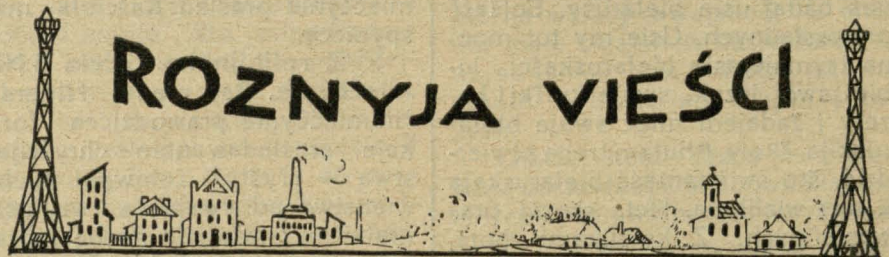
× Japonija i Niamieččyna — kali jdzie wajna miž Japonijaj i Kitajem i kali Kitaj z SSSR padpisali ũmowu ab nienapadańni adzin na druhoha i ab uzajemnaj pomačy prociŭ taho, chto-b napaŭ na kaho z ich, dyk treba prypomić, što hetkaja ũmowa isnuje ũžo niekalki hod miž Japonijaj i Niamieččynaj. Woś-ža kali japonska-kitajskaja wajna razharajucca što-raz bolš i kali isnujuć hetkija ũmowy, dyk wajna moža pašyrycca i na inšyja dziaržawy.

× ũ Hišpanii dalej idzie chatnaja wajna i niawiedama kali i na čyju karyść jana skončycca. Prawyja hazety pišuć, što chutka pieramoža fašyst Franko, a lewyja, što ũrad. Z boku śledziačy hišpanskija padziei, zdajucca, što ciapier lepš staić sprawa fašystaŭ.

Siadzić Liha i hadaje,
ũ Genewie, karty toža:
„Chto niaščasnamu Kitaju
ũ biadzie ciapier pamoža?“
Kali letaš Mussolini
ždziraŭ skuru z Etyjopa,
Liha spała—Negus zhinuŭ—
Dyk skazała: „Škoda chłopa!“
Pośle jšli krywawy tancy,
Až ziamla kruhom stahnała:

Zwarzajeli ũsie Hišpancy —
Liha dumala j dramała.
Japon bjecca u Kitaj —
Lizie son' strašenny śnicca:
Praz son' plača, uschlipaje,
Dyj nia moža razbudzicca...
Kali nam chto — miły Boža! —
Biaz pryčyny kryŭdu zrobie,
Liha zara nam pamoža,—
Jak toj kašal u chwarobie.
Lawoŭ Wietrahon.

Ci ciesna na ziamli? Pawodle abličeńniaŭ Lihi Narodaŭ na ũsim świecie jość 2 miljardy 100 miljonaŭ ludziej; a wučony hieohraf Penk nadrukawaŭ u anhielskaj stalicy Londanie swaju nawukowuju pracu, u jakoj ćwierdzić, što na ũsiej ziamielnaj kuli moža wyżyć aŭ 9 miljardaŭ ludziej. Dyk jak bačym na świecie ludziam jašče nia ciesna i tolki treba razumnaha paradku, kab usie mahli paludzku żyć.

Wajennaje žniščeńnie ũ Hišpanii. Bratabojčaja wajna ũ Hišpanii aprača taho, što adbiraje peŭnie-ž siły ludziam, jakija biazlitasna ũzejemna mardujucca, niščyć strašna i mataryjalny dabrabyt. Pawodle pawiarchoŭnych abličeńniaŭ adnaje hišpanskaje hazety dasiulešniaja wajna ũ Hišpanii kaštuje — razam z koštam pryładaŭ žniščeńnia i z tymi strata-
mi, jakich dakanali hetyja pryłady, — 110 miljardaŭ zlotych. Heta kudy bolš, čymsia ũ Polščy za 20 hadoŭ usio nasielnictwa płacić padatkaŭ.

Wilenskaja chronika.

Sprawy zwarotu kaścielnych dawoŭ. Zakońniki: karmality, daminikanie i franciškane praz Sud damahajucca zwarotu im ich daŭniejšych dawoŭ, jakija za časaŭ rasiejskich pierajšli ũ ruki inšyja.

Pryjmo na ũ.S.B. budzie adbywacca ad 20.IX da 2.X, za wyniatkam adnak medycyny i farmacyi, na jakija buduć pryjmać 1—18.IX.

Tydzień ćwiarožaści. Pa zahadu J. E. Wilenskaha Arcybiskupa ũwa ũsiej Archidycezi ad 11 da 19.IX budzie ty-

dzień ćwiarožaści. ũ hetym tydni ũ kaściolach i ũ presie budzie ludziam raž-
jašniacca škodnaść alkoholu i budzie prapahawacca ideja ćwiarožaści.

Zwyżka cen' na zboža. Ceny zboža ũ Wilni pačali pawyšacca. Za 100 kilo zboža sialanie žadajuć 24 zał. 50 hr. Ceny hetyja rastuć jašče bolš.

ũparadkawańnie mahilnikaŭ. ũsie wilenskija mahilniki majuć być u najbli-
żejšym čacie ũparadkawany.

Paštowaja skrynka.

D. A. Drukujem i kančajem, prosim nie zabywacca ab nas.

S. Karystajem.

W. B. Wyšlem.

C. K. Nie skarystajem.

A. C. Duža nam pryjemna, dzia-

kujem.

Z. B. Byŭ, ale ab hetym ničoha nie hawaryŭ.

ũ. P. Napisali my skarhu na Wašu poštu i z našaha boku ũsio ũparadku. Pasyłajem jašče raz hazety i list.

W. St. Prošbu spańniajem, čakajem na padpisku.

Z. K. Dumajem, kab čaściej wy-

dawać.

K. N. Dziakujem za słowy pryznańnia.

K. Z. Karystajem.

Na „Chr. Dumku“ prysłali: Adw. P. — 1,20, B. Ł. — 3,00, J. G. — 5,00, K. Ł. — 1,00, St. M. — 2,40, ũ. S. — 0,75, Br. Z. — 2,50, Ks. Fr. A. — 30,00, P. Ch. — 2,60, R. Ł. — 1,20, I. G. — 1,00, ũ. P. — 3,00, ũ. P. — 1,20.

(d. b.).

„Chr. Dumka“ wychodzić: 5 i 20 kožnaha miesiaca.

Padpiska na hod — 2 zł. 40 hr., na paŭhoda — 1 zł. 20 hr., na try miesiacy — 60 hr. Cana asobnaha numaru — 10 hrašoŭ.

Adras Redakcyi i Administracyi: Wilnia (Wilno), Żawalnaja wul. № 1—2.

Redakcyjnaja Kalehija: Ks. Dr. I. Rešeć, Wincuk Adwažny, Ks. Ad. Stankiewič, W. Jermalkowič. Adkazny redaktor KS. AD. STANKIEWIČ. × časapis wychodzić z dazwołu duchoŭnaj ulady. × Wydawiec „BIELPRES“.

Bielaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Żawalnaja wul. № 1.